

"İman nuruyla âlem öyle terakki eder ki, 'Hikmet-i Samedâniye Kitabı' namını alıyor." İzah eder misiniz, âlemin iman nuruyla nurlanması neden Samed ismine bağlıdır?

Samed; her şey O'na muhtaç, O ise hiçbir şey muhtaç değil, demektir.

Hikmet ise, her şeyin bir gaye, bir fayda ve bir maslahat üzerine olması demektir.

"Hikmet-i samedâniye kitabı" ise, kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan, ancak her şey kendisine muhtaç olan Allah'ın sayısız faydalarla dolu olan kâinat kitabı demektir.

Kâinat kitabı ve onda yazılan bütün cümleler, kelimeler çok hikmetli ve mânalıdır; Allah'ın varlığını, birliğini, isim ve sıfatlarını ders verirler. Bu kitapta birer harf hükmünde olan "*atom, hücre, göz, diş, toprak,...*" hakkında ciltlerle kitap yazılması ve bunların müstakil birer ilim dalı olmaları buna şahittir. Bu kitabın *Samedanî* olması ise onun yazılmasının ancak Allah'ın yardımı, rahmeti ve ihsanıyla gerçekleşebileceği mânasına gelir. Ancak, kâinata küfür ve dalâlet nazarıyla bakıldığında bu manalar görülmez; varlıkların tesadüfen meydana geldiği, mânasız ve hikmetsiz olduğu vehmedilir.

Bütün fen ilimleri kâinattaki her varlığın kusursuz, eksiksiz, mükemmel olduğunu, nice fayda ve hikmetlerle bezendiğini ifade ediyor. Kâinat her haliyle, Allah'a muhtaç olduğunu da ilan ediyor. Çünkü bu kadar hikmet ve güzellikleri ancak ilmi sonsuz, iradesi mutlak ve kudreti nihayetsiz olan Cenab-ı Hak yapabilir. Bu harika işler, cahil, kör, sağır, cansız ve şuursuz sebeplerin ve tabiatın işi olamaz.